

Legislativa k přístupnosti včetně přístupnosti služeb

Typ:

Část

Anotace:

Kapitola věnující se legislativním a závazným rámcům k přístupnosti a jejich vysvětlení

V této kapitole si podrobně vysvětlíme šíři rámců pro přístupnost a pro splnění potřeb osob se zdravotním postižením. Dále obsahuje také přehled jednotlivých předpisů s jejich popisem.

Zde se pojem legislativa pojímá velice široce, což je záměr.

Obecné shrnutí, kde se přístupnost v legislativě řeší

Otázka, kde všude se v rámci legislativy hovoří o přístupnosti služeb a zejména o přístupnosti digitálních služeb, nemá jednoduchou odpověď. Pochopitelně si musíme uvědomit, že jakákoliv přístupnost je součástí antidiskriminačních předpokladů, tedy práva na rovné příležitosti a ochrany před diskriminací. Ač se nám to nemusí líbit, zcela nepřístupná informace a zcela nepřístupná služba pro některé skupiny osob se zdravotním postižením, může znamenat nepřímou a nebo i přímou diskriminaci. To pochopitelně neznámá, že bychom se k tomu měli stavět výhradně jako k potenciálu diskriminačního chování, ale na druhou stranu na tyto aspekty nesmíme zapomínat.

Co se týče legislativy uvádějící přístupnost veřejné správy a veřejných služeb a rovnost v právech, můžeme začít na úrovni Ústavy a základní Listiny lidských práv a svobod, neboť i osoby se zdravotním postižením mají stejná práva a povinnosti jako osoby bez zdravotního postižení a stát, jako ten, kdo má zajistit rovný přístup k informacím a ke službám, je povinen udělat všechno proto, aby principy rovnosti byly naplněny. Přístupnosti se věnuje také Úmluva o právech osob se zdravotním postižením, jíž je Česká republika vázána a evropská legislativa týkající se jednotlivých sektorových služeb, jako je například doprava a nebo obecná povinnost přístupnosti stanovená směrnicí o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru. Na národní úrovni jsou pak hlavními předpisy zejména Zákon o přístupnosti informací, tedy zákon o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru, který dává obecnou povinnost přístupnosti pro veřejnou správu a další veřejnoprávní subjekty. Dále je zde také zákon o přístupnosti některých výrobků a služeb, který se primárně dotýká soukromého sektoru, ale protože také veřejná správa a veřejnoprávní subjekty mohou některé z regulovaných služeb poskytovat, je třeba brát na něj ohled i v rámci veřejné správy. Navíc veřejná správa je povinna vytvořit takové podmínky, aby bylo možno mechanismy přístupnosti realizovat a je povinna je kontrolovat. I z tohoto pohledu je tento zákon důležitý.

U celé řady dalších právních předpisů je pak faktická přístupnost k informacím a ke službám součástí již zmíněného principu rovnosti. Týká se to kupříkladu správně procesních předpisů, předpisů upravujících právo na soudní ochranu a na spravedlivý soud, předpisů týkajících se svobodného

přístupu k informacím a některých specifik v konkrétních agendových zákonech, jako je například poslední novelizace zákona o vysokých školách.

Jelikož se zde bavíme ale o přístupnosti digitálních služeb, za základní legislativní rámec musíme vzít klíčovou legislativu digitalizace a eGovernmentu. Přestože to v jednotlivých zákonech, kromě zákona o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací, není nikde výslovně specificky upraveno, počítá se s tím, že také osoby se zdravotním postižením mají rovná práva využívat služby veřejné správy také ve formě digitálních služeb, jak kupříkladu upravuje zákon o právu na digitální služby. Konkrétní technické aspekty, jako je třeba technologická neutralita a nebo různé formy poskytování a nástrojů pak stanovuje další digitální legislativa, jako je zákon o základních registrech a nebo zákon o informačních systémech veřejné správy. Tyto předpisy jsou ale technického charakteru.

Shrnuto, je nutno si uvědomit, že přístupnost a technologická neutralita je prostoupena jak právním řádem, tak i dalšími závaznými předpisy a rámci. Vůbec se tedy nezabýváme otázkou, zda jde o povinnost či dobrovolnost .

Legislativa k OZP

Vypisovat veškeré právní předpisy a jejich souvislosti pro osoby se zdravotním postižením není cílem tohoto dokumentu.

Kdo by chtěl ucelený přehled, může se podívat na [Seznam právních předpisů s výskytem OZP](#) sestavený hledáním na portálu Zákony pro lidi.

Legislativní rámec pro GA a OZP

Základní legislativní rámec pro problematiku potřeb OZP lze rozdělit do třech úrovní:

1. Mezinárodní úroveň
 1. Úmluva o právech OZP vyhlášená jako [předpis 10/2010 Sb.m.s., Úmluva o právech osob se zdravotním postižením](#)
2. Evropská úroveň
 1. EU taktéž jako celek přistoupila k Úmluvě o právech OZP
 2. Speciální legislativa k potřebám OZP a jejich realizace na trhu EU, jako jsou třeba [Směrnice EU č. 2016/2102 o přístupnosti webových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru](#) a [Směrnice EU č. 2019/882 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb](#)
 3. Sektorová nařízení EU, jako jsou třeba z oblasti dopravy [předpis Nařízení ES č. 261/2004 o právech cestujících v letecké dopravě](#), [předpis Nařízení EU č. 181/2011 o právech cestujících v autobusové a autokarové dopravě](#) a [předpis Nařízení EU č. 2021/782 o právech a povinnostech cestujících v železniční přepravě](#)
 4. [dokument Strategie Evropské unie práv osob se zdravotním postižením na období 2021-2030](#)
3. Národní úroveň
 1. Úprava statusu OZP, jak ji stanovuje [předpis 329/2011 Sb. Zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením](#)
 2. Zákony ze sociální oblasti, jako třeba [předpis 108/2006 Sb. Zákon o sociálních službách](#)
 3. Speciální zákony řešící potřeby OZP, jako třeba [předpis 155/1998 Sb. Zákon o](#)

komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob a [předpis 99/2019 Sb. Zákon o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a o změně zákona č. 365/2000 Sb., o ...](#)

4. Klíčové zákony zahrnující potřeby OZP na obecné úrovni, jako třeba [předpis 198/2009 Sb. Zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací](#)
5. Zvláštní podmínky pro OZP stanovené v jednotlivých agendových zákonech, jako třeba [předpis 435/2004 Sb. Zákon o zaměstnanosti](#), nebo Například zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti, ve znění pozdějších předpisů.
6. [dokument Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021–2025](#)

Další závazné rámce

Přístupnost v DPL

V materiálu [Zásady pro tvorbu digitálně přívětivé legislativy](#), který byl předchůdcem národní koncepce, se přístupnost a související potřeby také řeší, nicméně na obecné legislativní úrovni kvality a struktury a hlavně práv a povinností plynoucích z legislativy.

Přístupnosti se dotýkají následující zásady:

- [Zásada DPL č. 3: Budování služeb přístupných a použitelných pro všechny, včetně osob se zdravotním postižením \(princip governance accessibility\)](#) je především o přístupnosti, ale i designu a použitelnosti
- [Zásada DPL č. 9: Technologická neutralita](#) je jedním z předpokladů pro přístupnost na straně uživatele
- [Zásada DPL č. 10: Uživatelská přívětivost](#) je širší rámec, jehož součástí je také přístupnost

i Zásady digitálně přívětivé legislativy se v tuto chvíli aktualizují. Aktualizaci realizuje Pracovní skupina RVIS pro DPL. Prosíme, se zásadními rozhodnutími ohledně DPL vyčkejte na aktualizaci zásad.

Přístupnost v IKČR

[Informační koncepce ČR](#) vznikla mimo jiné konsolidací původních zásad DPL a také adopcí evropských principů. Přístupnost je jedním z hlavních principů, ale objevuje se v IKČR i jinde:

- [Architektonický princip IKČR P3: Podpora začlenění a přístupnost \(Inclusiveness and Accessibility\)](#) je celý právě o přístupnosti a inkluzivitě
- [Architektonický princip IKČR P14: Technologická neutralita \(Technological neutrality\)](#) je jeden ze základních předpokladů přístupnosti pro uživatele
- [Architektonický princip IKČR P1: Standardně digitalizované \(Digital by default\)](#) je důležitý, protože digitální bude vždy více přístupné než nedigitální

- [Architektonický princip IKČR P8: Jeden stát \(Whole-of-Government\)](#) bez kterého to bude roztříštěné a nepřehledné
- [Architektonický princip IKČR P15: Uživatelská přívětivost \(User-friendliness\)](#) je nadmnožinou i pro přístupnost

Kromě obecně platných závazných principů, obsahuje IKČR také [Cíle IKČR](#), které mají jednotlivé úřady naplňovat, přičemž je naplňují svými projekty ICT, ale i obecnějšími aktivitami.

I u cílů lze posoudit jejich klíčovou vazbu na přístupnost a potřeby osob se zdravotním postižením. Obecně, při plnění cílů je nezbytné na to myslet. Některé cíle jsou pak v této oblasti důležitější, než jiné, protože mají větší dopad na OZP.

Detailnější uvedení vztahu přístupnosti k IKČR je uvedeno v dokumentu [Co vše v IKČR souvisí s přístupností](#).

From:

<https://www.egdwiki.info/> -

Permanent link:

<https://www.egdwiki.info/ga:legislativa-k-pristupnosti-sluzeb?rev=1741186611>

Last update: **05.03.2025 15:56**

